

วรรณกรรมงานศพ (323)

หนังสือ ‘เจตีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?’ ตอนต้น

วรรณกรรมงานศพ (323)

หนังสือ ‘เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?’ ตอนต้น

บิวเชียมสโมส

> ป.บุณนาค

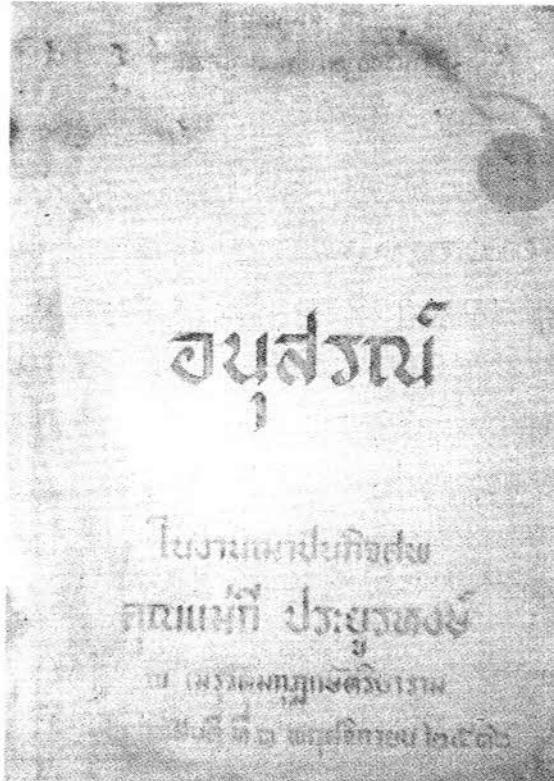
๑๑ อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่กี ประยูรหงษ์ ณ เมรุ วัดมกุฏกษัตริยาราม วันพฤหัสบดี ที่ 1 พฤศจิกายน 2516”

ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?” ขึ้น เป็นหนังสือขนาด 8 หน้ายก (เอ 4) จำนวนกว่า 300 หน้า (พร้อมภาพประกอบ)

ซึ่ง “มหาเวก” ได้กล่าวถึงความเป็นมาในการจัดพิมพ์เอาไว้ใน “คำปรารภ” ว่า

“ด้วยพลตำรวจโท จำรัส มังคลารัตน์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรและภริยา ได้แจ้งความจำนงค์ว่าในการฌาปนกิจศพคุณแม่กี ประยูรหงษ์ (มารดาของคุณลำไย มังคลารัตน์) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม ในวันพฤหัสบดี ที่ 1 พฤศจิกายน 2516 ใครจะพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเรื่อง ‘เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?’ เพื่อเป็นบรรณาการแก่ผู้ให้เกียรติมาในงานนี้จึงขออนุญาตมายังผู้เขียนและพร้อมกันนั้นก็ขอให้ข้าพเจ้าช่วยติดต่อขออนุญาตผู้เขียนอื่นๆ ให้อภัยข้าพเจ้าและผู้เขียนทุกท่านที่ปรากฏชื่อในหนังสือเล่มนี้ยินดีต่อนุญาตให้ด้วยความเต็มใจยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการให้เกียรติอันสูงแล้ว ผู้เขียนทุกท่านยังรู้สึกว่าได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ร่วมกันเจ้าภาพด้วย

“อันเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจดีย์ยุทธหัตถีองค์ที่แท้จริงอยู่ที่ไหนนี้ได้เคยจัดพิมพ์มาครั้งหนึ่ง โดยสมาคมชาวกาญจนบุรี ได้พิมพ์ขึ้นในคราวจัดงานมหากุศล ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสามเณร 500 รูป ณ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2516 ดังปรากฏความเป็นมาอยู่ในตำนานที่พิมพ์ขึ้นในคราวจัดงานมหากุศล ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสามเณร 500 รูป ณ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

หนังสือ “เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?” จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน ฌาปนกิจศพคุณแม่กี ประยูรหงษ์

(ภาพจาก : หนังสืออนุสรณ์เนื่องในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่กี ประยูรหงษ์, วัดมกุฏกษัตริยาราม, 1 พฤศจิกายน 2516.)

หัตถีกับพระมหาอุปราช และพระเอกาทศรถพระบรมราชอนุชา ก็ได้ชนช้างกับมังจาชะโรพระพี่เลี้ยงขุนศึกคู่มือของพระมหาอุปราช เมื่อพระมหาอุปราชต้องพระแสงของ้าวของสมเด็จพระนเรศวร พันถูกบาดขาดสะพรั่งแสงสิ้นพระชนม์ชบอบุญบั่นคอช้างและ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรฯ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จทอดพระเนตรเจดีย์ที่สงสัยว่าเป็นเจดีย์ยุทธหัตถี ที่ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี (ภาพจาก : หนังสืออนุสรณ์เนื่องในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่กี ประยูรหงษ์, วัดมกุฏกษัตริยาราม, 1 พฤศจิกายน 2516.)

ริยะอุตสาหะเสด็จไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เองทั้งสองพระองค์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2515 และหลังจากนั้นมาก็มีประชาชนทุกหนทุกแห่งได้ไปชมพระเจดีย์ที่เชื่อกันว่าเป็น “เจดีย์ยุทธหัตถี” วันละหลายๆ คณะมิได้ขาดตลอดมา

“ดังนั้น เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม จึงได้มีการรวมการของสมาคมชาวกาญจนบุรีผู้หนึ่งเสนอต่อที่ประชุมว่า ฉะนั้นทางสมาคมชาวกาญจนบุรีจึงควรทำอะไรสักอย่างหนึ่งในทางที่ชอบที่ควรในคติทางพระพุทธศาสนา ...

“...ในคืนนั้นได้มีท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่งเสนอให้ทางสมาคมจัดงานทำบุญมหากุศลขึ้น โดยนิมนต์พระเณร 500 รูป มารับสังฆทานเนื่องในวันคล้ายวัน ‘ยุทธหัตถี’ เพื่ออุทิศกุศลให้แก่ดวงฉันทให้จัดงานมหากุศล ถวายสังฆทานแก่ พระเณร 500 รูปขึ้น ณ บริเวณเจดีย์สถาน ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

และพร้อมกันนั้นก็ขอให้ข้าพเจ้าช่วยติดต่อกับผู้เขียนอื่น ๆ ไปด้วยข้าพเจ้าและผู้เขียนทุกท่านที่ปรากฏชื่อในหนังสือเล่มนี้นั้น ตีอนุญาตให้ด้วยความเต็มใจยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการให้เกียรติอันสูงแล้ว ผู้เขียนทุกท่านยังรู้สึกว่าได้มีโอกาสดูแลความถูกต้องของบทความที่ร่วมกับเจ้าภาพด้วย

“อันเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจดีย์ยุทธหัตถีองค์ที่แท้จริงอยู่ที่ไหนนี้ ได้เคยจัดพิมพ์มาครั้งหนึ่ง โดยสมาคมชาวกาญจนบุรี ได้พิมพ์ขึ้นในคราวจัดงานมหากุศล ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสามเณร 500 รูป ณ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2516 ดังปรากฏความเป็นมาอยู่ในคำนำที่พิมพ์ครั้งแรกในหนังสือเล่มนี้แล้ว อย่างไรก็ตามหลังจากที่หนังสือเล่มนี้ได้ออกสู่สายตาในลักษณะเป็นรูปเล่มแล้ว ได้มีผู้ให้ความสนใจจากทั่วทั้งประเทศโดยเฉพาะได้มีผู้อ่านหลายท่านได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนทุกคน ให้ทำการต่อสู้อีกต่อไปเพื่อหาข้อยุติแห่งสัจจะในที่สุดให้จงได้ ก็มี และที่ต่าหนดิตยีนว่า ‘มหาเวก’ เขียนเลอะเทอะคล้ายคนเมาหาสาระอะไรไม่ได้เลย ก็มี ซึ่งข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านผู้อ่านทุกท่านที่กรุณาให้คำติชมมา ณ โอกาสนี้ด้วย ...”

ซึ่งเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจดีย์ยุทธหัตถีองค์นี้นับว่าเป็นข่าวใหญ่ข่าวหนึ่งในยุคนั้น

โดยใน “คำนำพิมพ์ครั้งแรก” (ที่ได้กล่าวถึงที่มาไว้แล้วนั้น) พล.ต.ท.จรัส มังคลารัตน์ นายกสมาคมชาวกาญจนบุรี (บุตรเขยของผู้ว่าฯชนม) ยังได้กล่าวนำเอาไว้ดังนี้

“เนื่องด้วยได้ปรากฏตามพงศาวดารฉบับพระจักรพรรดิพงศ์และฉบับพันจันทนุมาศกับฉบับกรมราชบัณฑิตตลอดคล่องต้องกัน ณ บริเวณตำบลตระพังตรุ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้เคยเป็นสนามรบระหว่างไทยกับพม่าในสงครามแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งในการทำสงครามครั้งนั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นเจ้าได้ทรงกระทำยุทธ

หนังสือ “เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหน ?” จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน

ฉาปนกิจศพคุณแม่กิ ประยูรทรงษ์

(ภาพจาก : หนังสืออนุสรณ์เนื่องในงานฉาปนกิจศพ คุณแม่กิ ประยูรทรงษ์, วัดมกุฏกษัตริยาราม, 1 พฤศจิกายน 2516.)

หัตถีกับพระมหาอุปราช และพระเอกาทศรถพระบรมราชอนุชา ก็ได้ชนช้างกับมังจาชะโรพระพี่เลี้ยงขุนศึกคู่ใจของพระมหาอุปราช เมื่อพระมหาอุปราชต้องพระแสงของ้าวของสมเด็จพระนเรศวร พันถูกบาดสาหัสพ่ายแพ้สิ้นพระชนม์ชบอยู่บนคอช้างและพระเอกาทศรถก็พันมังจาชะโรตายเช่นกันแล้ว จึงตรัสให้ก่อพระเจดีย์สวมศพพระมหาอุปราชไว้ ณ ตำบลตระพังตรุ ...

“... แม้เหตุการณ์ในครั้งนั้น จะผ่านมาถึง 394 ปีแล้วก็ตาม แต่ก็เชื่อว่าจะมีดวงวิญญาณของนักรบไทยพม่าที่ตายใน ‘สนามยุทธหัตถี’ เพื่อป้องกันเอกราชของชาติต้องทนทุกข์เวทนาเป็นจำนวนมาก ดังที่เคยมีปรากฏการณ์ต่างๆ ประสบแก่ผู้ที่ผ่านไปมาในบริเวณนั้นอยู่เสมอๆ จนกระทั่งในปี 2515 จึงได้มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับตั้งข้อสังเกตว่าพระเจดีย์ที่ตำบลดอนเจดีย์อำเภอพนมทวน น่าจะเป็นองค์พระเจดีย์ที่สมเด็จพระนเรศวร ตรัสให้ก่อสร้างสวมพระศพพระมหาอุปราชไว้เพราะเป็นพระเจดีย์เก่าที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ระหว่างแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิลงมาถึงแผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศรถ ซึ่งหลังจากที่ได้มีหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ให้ประชาชนที่สนใจทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีช่วยกันค้นคว้าหาความจริงแล้วได้เป็นที่น่าชื่นชมโลมโนสเป็นอย่างมากยิ่งว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรฯ (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี : ป.บุณนา) และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ได้ทรงสนพระทัยความเป็นมาเกี่ยวกับเจดีย์ที่ตำบล ดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวนเป็นอันมากถึงกับทรงมีพระวิ

ชาวกาญจนบุรีผู้หนึ่งเสนอต่อที่ประชุมว่า ฉะนั้นทางสมาคมชาวกาญจนบุรีจึงควรทำอะไรสักอย่างหนึ่งในทางที่ขอที่ควรในคติทางพระพุทธศาสนา ...

“...ในที่นั้นได้มีท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่งเสนอให้ทางสมาคมจัดงานทำบุญมหากุศลขึ้น โดยนิมนต์พระเถร 500 รูป มารับสังฆทานเนื่องในวันคล้ายวัน ‘ยุทธหัตถี’ เพื่ออุทิศกุศลให้แก่ดวงวิญญาณนักรบโบราณไทย-พม่า ที่ประชุมได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้จัดงานมหากุศล ถวายสังฆทานแก่ พระเถร 500 รูปขึ้น ณ บริเวณเจดีย์สถาน ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวนจังหวัดกาญจนบุรี

“ส่วนกำหนดวันนั้น ให้ถือเอาวันที่ 14 มกราคม 2516 เป็นวันเริ่มต้นของงาน กลางคืนมีมหรสพฉลองเครื่องไทยธรรมรุ่งขึ้นเช้า วันที่ 15 มกราคม 2516 เริ่มพิธีพราหมณ์-สงฆ์ และพระภิกษุสามเณร 500 รูป เข้ารับถวายสังฆทานตามลำดับกลางคืนมีมหรสพฉลองสมโภชพระเจดีย์ อีกคืนหนึ่ง ...

“... อนึ่ง ในการจัดงานมหากุศลครั้งนั้น ทางสมาคมชาวกาญจนบุรี ได้จัดทำของที่ระลึกขึ้น 2 อย่าง คือ สร้างเหรียญขึ้นจำนวน กับจัดพิมพ์หนังสือขึ้นเล่มหนึ่งให้ชื่อเรื่องว่า “เจดีย์ยุทธหัตถิมีความเป็นมาอย่างไร ?” โดยได้รวบรวมเอาข้อเขียนอันเป็นข้อสังเกตนานาประการที่เกี่ยวกับเจดีย์ยุทธหัตถี ซึ่งมี ‘มหาเวก’ นเรศ นโรปรกรณ์ ‘ไชยยันต์ ปรักติกุล’ ปรีชา กุลปรีชา เป็นผู้เขียนและเคยตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย สยามรัฐ และเดลินิวส์ ซึ่งเคยสร้างความเกรียวกราวให้อ่านมาแล้ว นอกจากนี้ยังได้นำเอาบันทึกของนายแพทย์สิน ภัคคานนท์ มาผนวกไว้อีกส่วนหนึ่งด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนที่สนใจได้พิจารณากันอย่างกว้างขวางว่า เจดีย์ยุทธหัตถิควรจะอยู่ที่ไหน? ซึ่งในโอกาสนี้ทางสมาคมขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ให้ลิขสิทธิ์ไว้ด้วย ...” ■

(อ่านต่อตอนจบในฉบับหน้า)